

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četr leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu.

Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zahvalnica blagorodnemu g. Hermannu,
deželnemu in državnemu poslancu.

Gospod poslanec!

Že 13 let ste poslanec ptujskega okraja v deželnem zboru; — in kakor ste Vi od prve dobe svojega poslanstva svojim načelom vedno zvesti ostali, tako so Vam tudi Vaši volilci bili zvesti, in so Vas lani v državni zbor na Dunaj volili. Po tej volitvi so svoje zaupanje do Vas iz nova in sijajno pokazali. —

Ves ta čas ste Vi imeli pred očmi blagor naše slovenske domovine s tem geslom: „Ako so srečni in zadovoljni posamesni narodi in dežele, srečna bo potem cela država“. —

Vedno ste se poganjali za to: naj se naša slovenska mladost v šolah na krščanski podlagi v slovenskem jeziku podučuje; naj bojo na slovenskih tléh uradnije vseskozi slovenske; naj se prebivalcem v domačem, jim razumljivem jeziku dopisuje, naj se breme vojaškega stanu, kolikor mogoče od kmetiskih ram odloži, da se več delalnih rok kmetijstvu ohrani.

Pri zadnjem zasedanju dežel. zbora ste tako krepko boljše vravnanje občin zagovarjali, da Vam niti Vaši nasprotniki pripoznanja niso mogli odreči. — Vi ste govorili za to: naj se občinam preobilna opravila odzamejo, katerih točno opravljati ne morejo; naj se ne silijo srenje v velike občine, ker je očivestno, da se ne bodo mogle z bogati, in bo med njimi veden ravs in kavs, dobra stvar pa bo gotovo škodo trpela; — naj se gospodske bolj med ljudstvo postavijo, in tako vravnajo; da bo kmet svoja opravila hitrej, brez velikih stroškov, ki jih zdaj tako obilno mora notarom in advokatom plačevati, in brez nepotrebne zamude časa opravil. —

V državnem zboru ste trdno stali na tisti strani, ki želi, naj se naša država vredi na pravični historični podlagi, naj se mir napravi med narodi;

— naj se vsem kakor jednaka bremena, istotako tudi jednake pravice delijo. —

Pol. narodno gospodarsko društvo pri sv. Lovrencu v slov. gor. je prepričano, da pri srečnih in zadovoljnih narodih mnogojezične Avstrije bojo tudi obrtnija in kmetijstvo napredovale; pri dobro vravnanih uradih, bo manj uradnikov, — pri dobrih krščanskih šolah, manj hudodelnikov, — po takem ravnanju bi se tudi dače znižale.

Ker ste se Vi, Blagorodni gospod kot deželni in državni poslanec tega okraja, vedno v tem smislu trudili, Vam pol. narod. gospodar. društvo v tem pismu svojo popolno priznanje in srčno zahvalo izreka, in se nadeja, da, akoravno, kakor pred 12 leti, Vi sami v deželnem štajerskem zboru, katoliške Slovence v resnici zastopate, bo vendar naposled pravična reč zmagala. —

Bodite zdravi!

Občni zbor pol. narod. gospodar. društva pri sv. Lovrencu v slov. gor.

Kratke besede ove zahvalnice so jako tolažljive. Enkrat zato, ker se iz njih prepričamo, da zdajni svet tudi pri nas še glešta možev, ki nikakor niso voljni, pred zdajnim zlatim teletom, t. j. liberalizmom poklekovati. To velja o g. Hermannu. Vselej je ostal svojemu prvotnemu političnemu mnenju zvest. Nikdar ni postal liberalen veteranjak. V 13letnem parlamentarnem, časih jako burnem, življenju ostal je vselej stalen v svojih načelih, zvest svojim nameram, dosleden v izbiranji sredstev. Sploh vedno je ostal, kakoršnega smo Slovenci potrebni, in na katerega se zamoremo vselej zanesti.

Za drugo pak so besede zahvalnice tolažljive, ker je iz njih razvidno, da volilci svojega poslanca dobro poznajo in to kar on o političnih rečeh misli, radi priznavajo in edobrujejo. Zato pa ga tudi ne izpustijo. Marveč ga z vedno ogromnišo večino glasov zopet volijo za poslanca.

In prav imajo!

Vsaj boljšega in svojemu stališču bolj pri-

mernega zagovornika slovensk Avstrijan kmetskega stanu ne najde.

Ali ne želijo kmetski ljudje na prvem mestu polajšanja velikih bremen? Nasproti pa, ali liberalci ne nalagajo vedno večjih žrtvij v denarjih in na krvi?

Na dalje ali ne želimo kmetski ljudje, da bi se vsi narodi v našem cesarstvu porazumili? Toda liberalci čem dalje, tem huje sčujejo Nemce na Slovence, in Slavjane na Nemce itd.

Veren Slovenec je prepričan, da brez Boga, brez vere nikakor ne gre hiše staviti, da brez dobre krščanske izreje mlado ljudstvo postaja vedno bolj sprideno in spačeno. Resnico tega kmetski ljudje prav dobro čutijo. Zato pa tudi radi slišijo, kako g. Herman krščansko izrejo otrok brani zoper napade liberalcev.

Sploh kamor koli pogledamo, na vse strani je g. Herman pravi in resnični zagovornik in tedaj pravi poslanec slovenskega katoliškega naroda. —

To bi naj kmetski ljudje z unajptujskega okraja dobro premislili, da se pri volitvah ne bodo dali slepiti in za nos voditi od liberalnih zijakov, katerim je le za glase volilcev mar, ne pa za to, kar bi tem kot Slovencem, Avstrijanom in Katoličanom v resnici koristilo.

Gospodarske stvari.

Letošnja letina na Hrvaškem. O ti stvari piše „Gospodarski list“ tako-le: Žetva je povsodi hvala Bogu že končana in od vseh strani domovine nam dohajajo dobre vesti, da se je namlatilo več, nego so si ljudje nadjali. Najbolje je brez ugovora plenjal zimski ječmen; poprek daje oral 40 po nekterih krajih tudi po 50—60 vaganov. Pšenica je čista in lepa, ravno tako tudi rž. Oves obeča tudi večidel obilno žetvo.

V Zagrebski okolici vinogradi dobro stojé; so plemena grozdja, ki so se po cvetju zlo osipala, ali jagode bodo pa tem večje in debelejše. Samo sem ter tje se je opazilo, da so se celi grozdi po cvetju posušili in odpadli; ali prej ko ne so to posamezne prikazni, katerih drugod niso opazili.

Koruze so zelo lepe, poslednji dež je bil za nje pravi božji blagoslov.

Kostanja bode jeseni toliko, kolikor ga morda ni bilo že 10 let, obilno se ga je nasadilo in vreme mu je prijazno. Kaj drugega mu ne more več škodovati razun toče, če bi kde se vsula.

Rani krompir se že pogosto rabi, pa tudi pozni obeča dober rod, kakor smo se prepričali izkopavši posamezne grmiče na raznih zemljiščih.

V Zagorju stojé vinogradi in koruze krasno, da se najstarejši ljudje ne spominjajo, da je kdaj boljše bilo nego letošnje leto. Vinu je cena znatno padla na 4 gld. vedro. Ječmena, rži in pšenice je obilno.

Ktera krma govejo živino rada napihne. Posebno nevarna je živini na tešče, mlada, bujna detelja, bujna mlada trava pred cvetom, mlado silje, mlada trava na strniščih, krompirjevec, zeljno perje, repna materica, sprideno in že gnjiječe gomolje, repa, sploh vsa sočnata zelena krma, kder je rosna, s slano prevlečena, mokra ali pa sparjena.

Da se meso v poletni vročini ne vsmradi.

Japanci položijo meso v porcelanasto skledo, ga polijejo z vrelim kropom tako, da krop prek mesu stopi in potem vlijejo olja na vodo. Na tak način se zraku pristop do mesa popolnoma zabrani in meso dalj časa dobro in frišno ostane. Krop menda na površju mesa jajčno belino strdi in tako meso dobro ohrani.

Vrtnarska igrača.

Da se prav debela jabelka odgojijo nekteri tako-le ravňajo. Obesi se pod sad, ko je na pol doraslo, posoda tako, da se sad dna posode ne dotika. Potem se v posodo nasuje cukra in nalije vode, da se cukrer v nji raztopi. V ti tekočini visi jabelko in jo malo po malo vsisava. Kolikor se tekočine od jabelka popije ali izhlapi, toliko se je mora vsaki dan doliti. Na tak način jabelko naraste do ogromne debelosti in posebne slastnosti.

Še jeden pomoček zoper žizke (Kornwürmer). V jedni številki „Slov. Gosp.“ letošnjega leta smo kot dober pomoček zoper žizke priporočali kalmusove korenine. Slučajno so zasledili drug pomoček zoper te škodljivce, namreč zelene neizmlačene konoplje, ktere so po priliki v neko žitnico položili. Žizki so začeli vse križem iz žita lesti in bežati. Žito se je nektere krati premetalo, dokler niso vsi ti mrčesi zginoli. Ta pomoček so že večkrat in vselej z dobrim vspehom poskusili. Da se pa semenske konoplje za pravega časa dobé, jih je treba že meseca marta posejati in potem 4—5 perišč na razna mesta prej dobro pometene žitnice položiti. Duh konopelj prežene vse te požeruhe.

Kako se dajo poškodovane škropilnice dober kup popraviti. Nek francosk vrtnar priporoča, da se košček platna ali pavolnate robe v firnežu iz smole topolovega drevesa dobro namoči in potem na luknjo prilepi in na zraku posuši. Tako popravljena škropilnica še dolgo časa drži.

Državna podpora drevesnicam in trsovnicam.

V pospeh sadje- in vinoreje onih krajev, kder vinarških družeb ni, dovolilo je ministerstvo za to leto 900 gld., od katerih se podpora daje pod naslednjimi pogoji:

1. Pravico za to imajo le okr. zastopi

za okrajne, srenjski zastopi pa za srenjske drevesnice in trsovnice.

2. Zemljišče za eno in drugo mora v ta namen pismeno biti odločeno.

3. Okr. ali srenjski zastop. mora v prošnji izreči: —

- a) da se bo podpora za napravo ali v zdrževanje drevesnice ali trsovnice porabila,
- b) da se bo o tem račun položil,
- c) da se drevesnica ponuja tudi v poduk šolske mladeži, požlabnena drevesa pa bližnjim gospodarjem po znižani ceni dajejo.

Vse to bodi razvidno v prošnjah, ktere naj okr. in srenjski zastopi do 1. okt. t. l. osrednjemu odboru km. družbe v Gradci pošljejo.

Nakup plemenske živine.

Kdor ima čistokrvnih bikov in telic muriedskega in mariškega plemena za oddati, naj to s ceno vred naznani pred 15. sept. t. l. v pisarnici kmet. družbe v Gradci (Schmiedgasse Nr. 25).

Od osrednjega odbora štaj. km. družbe.

Dopisi.

Iz Maribora. (Šolske sestre.) 11. t. m. je bila dopoldne in popoldne letna skušnja v petrazredni šoli šolskih sester. Skušnja se je vršila vpricho milostljivega kneza in škofa, mestnega šolskega nadzornika, več kanonikov, mestnih gospej in mnogih očetov in mater izpraševanih otrok. —

Otroci so odgovarjali veselo, krepko, izvrstno, in sicer iz vseh šolskih predmetov enako. Njih zdrava in vesela lica so kazala, kako dobro so deklice v hiši preskrbljene; njih lepo, prijazno in pobožno obnašanje pa je pričalo, da so se v pravem krščanskem duhu izrejale. Občudovanja vredna je bila tudi velika razstava ženskih rōčnih del, ktere so deklice med letom izdelale in zdaj vesele svojim staršem in dobrotnikom domu nesle na ogled. Popolno zasluženaa je bila toraj pohvala, ktero so ob koncu skušnje milostljivi knez in škof izrekli šolskim sestram in njih učenkam.

Zares srečni so otroci, kteri se v tem zavodu izrejajo, pa srečni tudi starši, ki bodo na svoje stare dni pri tako skrbno izrejenih hčerkah gotovo veselja, časti in hvaležnosti včakali. Čudimo se le, kako zamorejo sestre pri sedanji splošni dragini enega dekleta z 10 gld. na mesec s hrano in perilom preskrbeti. To kaže dosti jasno, da sestre ne iščejo svojega dobička, ampak le sreče njim izročenih otrok. Staršem bi le to na sree navezali, da domu prišlih deklic mehkužno ne razvadijo, in jih slabih zgledov in slabih tovaršij skrbno varujejo.

Letos so imele sestre nad 120 otrok v svojem samostanu; razun teh je še pa nad 200 zvananjih otrok njih šolo obiskovalo. — Zdaj zidajo

sestre novo, veliko in krasno šolsko poslopje, ki jih bo stalo nad 20.000 gld. in bo v kratkem dogotovljeno. Res so se sestre, ki so edino v zaupanji na Božjo pomoč to delo začele, pri zidanji hudo zadolžile. Vendar mi se spominamo besed Kristusovih, da tudi kupica vode, ki se v njegovem imenu podeli enemu zmed njegovih najmanjših bratov, ne bo ostala brez plačila; in zato se nadjamo, da zaupanje pridnih sester tudi v tej zadevi ne bode osramoteno.

Kar želimo je še le to, da bi se našli dobrotniki, ki bi s časom tudi v Celji, v Slovenjemgradci in v Brežicah na noge spravili podružnice Mariborskih šolskih sester, da bi se pobožna dekliska izreja širila po vsej naši škofiji. V to ime nam pomoz! večni Bog!

Iz Makol. (Povodnje, toča, letina.) Leto 1874 bi se zamoglo res „vodeno“ imenovati, ker nam nenavadno pogosto silne povodnje strah in škodo delajo, da se ljudje tukaj že takega leta ne spominjajo. — Dne 31. jul. po noči bi nam bila voda, ki navadno ogenj gasi, skoro veliki požar v našem trgu napravila. Iz hribov pridši potok Reka je pridrl pri rokodelnici usnarja J. M. do soda z živim apnom napoljenega; apno je vreti začelo, sod in potem bližnje stopnice vžgalo, da v prvem nastropju prebivajoči mežnar ni odbežati mogel. K sreči je čuječi sosed že kvišku švigajoči plamen brž zapazil in ljudi poklical, da so ogenj pogasili.

Še več škode, kakor dvojni mraz v spomladi, potem smod in povodnje pa je napravila toča, ki je na velike Gospojnice dan popoldne spodnje Poličane, vso Makolsko, Studeniško, Monšpersko, Gorsko in deloma Šent-Lovrensko faro takó pobila, da je težko zdravega grozda v vinogradu najti; ajdina pa je uničena, kakor da bi požeta bila. Trs je tako razbit, da še bo prihodnje leto rane kazal. Od preobilne vode in erje krompir silno gnjije. Kakor prej senó je zdaj tudi otava večidel poblatena in povlečena. Tako bo tudi živina le pičlega in slabega živeža imela in kakor nekdej v Ninivi morala pokoro delati za svojega gospodarja, grešnika človeka. Lahkomiselni dobrovoljci pa še zvižgajo in pojejo, vriskajo in razsajajo in se za Boga ne zmenijo, kakor ob Noetovem času. Bog se usmili.

Od Šavnice. (Špirk) Huda je bila borba pri lanskim volitvi za okrajni zastop Gornjeradgonski, ko si je liberalno-nemškutarska stranka na vse kriplje prizadevala zopet krmilo v roke dobiti. Posrečilo se ji je zarad omahljivosti nekterih kmetov, ki se vedno — v svojo lastno sramoto — tujcem uklanjajo.

Pridobljeno krmilo se je izročilo Negavskemu „strahu“. — Špirku, — ki ga zdaj suče po stari navadi. Opazovali smo vedno, kaj se bo neki novega zgodilo pod njegovo komando, kaj vpe-ljalo koristnega, koliko se polajšalo breme in kako se popravile ceste, ki so v žalostnem stanu? — da — skoro vse je pri starem ostalo!

Ne pisali bi teh vrstic, ko bi ne bili zvedli,

da je oče Špirk pri poslednji seji okraj. zastopništva predlagal: zoper prošnje skoro vseh štirskih občin proti združenju srenj v večje „upravne“ srenje, nasprotno prošnjo za združenje napraviti. Pustite to, oče Špirk, in skrbite raji za ceste, ki so sploh v slabem stanu!

Od Ivajnc mimo sv. Jurja do ljutomerskega okraja je cesta jako slaba, če le količkaj dežuje. Povsod se drugod že med dežjem prekoplje, da zamore voda od ceste odtekati, a tukaj se to ne zgodi. Zakaj pa ne, oče Negovski? Prodovi kupi so tu in tam tako slabi, da bi bilo bolje, ko bi jih ne bilo; nekteri so tako nadelani, da se jih komaj po dnevu z veliko nevarnostjo izogneš; nekteri ležijo leto in dan, ter se razgrnejo le, ke-dar je blata na čevelj debelo.

Zakaj se to ne zgodi o pravem času? Zakaj se neki grabicez tik cest ne strebijo leto za letom, da bi odtekala voda ter ne delala kvara po cestah in po njivah. Kdo nam bode škodo popravil, ki se dela zarad vnamara?

Zvršujte natanjčnije svojo dolžnost, oče Špirk, ter pregledujte bolj pogosto, kar sega v Vaš delokrog; pustite pa, kar vas ne tiče. Ne mečite več blata na poštene osebe — bogoslovce — ne na semenišča, kakor ste to storili v krēmi poštenega moža Št. v Ivanjih vpričo več oseb. Vsak pred svojim pragom!

Iz Gradca. — (Nemčurija.) Takega ošabnega in prevzetnega pisarenja še nisem v Graški „Tagesp.“ čital, kakor se najde v nedeljskem uvodnem članku: „O nemčuriji na jugu.“ —

Velikonemec prežvekuje namreč naša najvažnejša vprašanja; „jeli se sme slov. jezik v južnih slov. deželah na gimnaziji kot učni jezik vpeljati“, ter pride slednjič do nasveta, naj vlada*) s kratka vso slov. agitacijo za ta predmet uniči! Slov. profesorje na teh šolah odstraniti, pregnanati in z nemškimi nadomestiti, to naj pomaga nasprotovanje proti ponemčevanju zadržati. Našim in zatrtega naroda pravičnim težnjam naj vlada postavi „ein deutliches nein!“ —

Sovraštva proti Slovincem in Slovanom sploh navdana „Tgsp.“ tirja naravnost od vlade, da nam z vso silo narodnost zatira. To jo tedaj imate Slovenci! Tako dalječ je že prišla nemška prevzetnost, da se sme v imenu nemške narodnosti, v imenu vladajoče nemško-liberalne stranke v deželi, javno po časnikih avstrijska vlada siliti, da naš narod z vsemi, če tudi nepoštenimi, nepravičnimi sredstvi skuša ponemčevati. Zaradi tega, ker si Slovenci hočemo priboriti narodnih šol, ker tirjamo svojo naravno pravico, katero uživa vsak drug narod, se sme vlada ščuvati na naše profesorje, se sme tirjati, da se naša inteligencija pregnanja! —

*) Nemški „svobodnjaki“ namreč brez „vlade“ nobene reči dognati ne morejo; ker so preslabi, zatreti slov. narodnost kličejo vedno — vlado na pomoč. Lepi „svobodnjaki“ to!

Vred.

Sram bi moralo biti stranko, čije glasilo je „Tgsp.“, da prav po turško proti Slovincem, katerih je više od tretjine vseh deželanov, besno ščuje: Udri, udri vlada po njih! Toda gledé narodnega nasilstva in vladoželjnosti ne poznajo ti ljudje ne meje, ne šramote. — Vprašamo pa, kaj da bode z Avstrijo, ako še dalje to narodno ščuvanje trpi? Ali ni človeka, ki bi tem gadnim Prusakom zagromel: Dosti je! — To je sad nemškega liberalizma, ki ne pozna druga, kakor kruto nasilstvo zoper kat. Cerkev in slovanske narode. In tem ljudem se naši Mladislovenci uklanjajo, ž njimi se bratijo! Tožna nam majka!

Iz mariborske okolice. (Seidl). Kar narodnemu šolstvu najbolj škoduje, je nemškutarija in nemško nadzorstvo pri slovenskih šolah. Večjidel so trdi Nemci, nasprotniki Slovencev, šolski nadzorniki, n. primer, Brandstätter, Seidl, ki ni samo v Kamci, temuč tudi pri sv. Križu, šolsk nadzornik. Strogim vedenjem učitelje strahuje in hoče le edino nemški jezik v šolah imeti, kar ga postavno še brigati nima.

Predrznil se je celo izustiti, da bo nasvetoval, naj se tudi katekizem v nemščini prednaša. Alj kaj še?

V Kamci je 5 trdih Nemcev v šolskem svetu, z učiteljem vred pa le trije Slovenci. Kaj je od teh pričakovati?

G. Seidl si je zdaj tudi napravil „babjo rural pošto“, ktera mu mora vsako gibanje slovenskega vetra, kakor tudi vedenje jegovih podložnih, do katerih si je nekako pravico prisvojil, na nos prinesiti, ker prepovedal je vsem svojim odvisnikom z narodnjaki govoriti. O blaga svoboda prusoljubnih naprednjakov! Ovo „babjo rural pošto“ bodemo morali sčasoma v „Slov. Gosp.“ razglasiti, ako skoro ne neha.

Iz Ljutomera. (Pomoč pogorelim Mučanom.) 3. avg. je v Muti bil hud požar tako, da je 16 hiš pogorelo. Škoda iznaša više 15.000. Naš občespoštovani g. okrajni glavar je pri deželnem odboru v Gradcu prošnjo vložil ter 800 fl. za nesrečnike dobil iz deželskih dohodkov. Hvala vrlému gospodu.

Iz Marenberga. (Proč z okrajnimi zastopi [Bezirksvertretungen].) Ne davno smo v novinah brali, da je okrajni zastop judenburški v gornjem Štajeri deželnemu zboru prošnjo poslal, naj okrajne zastope odpravi. Takistih misli je tudi okrajni zastop marenberški. Pri njegovi poslednji seji je g. Sons, nekdanji poslanec marenberškega okraja, stavil predlog, naj se zdajnemu poslancu g. Schmidt-u naroči, da v deželnem zboru nasvetuje odstranjenje okrajnih zastopov, ker so predragi in sploh nepotrebni.

Temu pač radi pritrdimo. Okrajna zdajna poglavarstva z okrajnimi zastopi ne sodijo za naše razmere, zraven pa še so sila dragi.

Iz Ptuj. (Hiša za bolehné in nevoljne ljudi). V našem mestu se ima kmalu postaviti

deželna hiša za bolehe in nevoljne ljudi — Siechenhaus. — Stroški bodo iznašali kakih 80.000 fl. To bo velika dobrota za srenje, ki časih ne vedó, kaj bi počele s svojimi bolehnimi, dosluženimi in revnimi ljudmi.

Omenimo še, da je tukajšna občna bolnišnica (allgemeines Krankenhaus) na sila slabem glasu in še v bolj slabem stanju. Godile se so in še se godijo v njej reči, ki vzbujajo občno nevoljo. Slišimo, da je vlada začela preiskavati, da večjim neprilikam v okom pride.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf je 21. avg. spolnil 16. leto svoje starosti in je po družbinskih postavah cesarske rodbine zdaj polnoleten. Prihodnemu državnemu zboru se namerjava predložiti nekoliko sprememb v zakonski postavi. Civilnega zakona še zdaj ministri ne bodo nasvetovali. Vsled tega liberalci godrnjajo. Tudi cesarjevo potovanje na Česko jim ni po volji. Pravijo, da se bo vlada s Čehi začela pogajati in sicer s tem, da postavi posebnega ministra za Česko.

Hrvatsko. Dne 10. t. m. začel je zopet dež. zbor svoje delovanje. Predsednik g. Kreštič prične sejo z nagovorom, v katerem omeni dela sedanjega zasedanja in svetli ban predloži za razpravo 6 postav, med temi osnovo postave o narodnih šolah in pripravniških za narodne učitelje, in drugih v pravosodje in narodno gospodarstvo spadajočih postav. Na vprašanje poslanca g. Mrazoviča: kako da je s preuredbo politične uprave in ali pride še v tem zasedanju stvar na vrsto, odgovori ban, da je osnova dotične postave sicer že gotova, da pa je želel zvedeti, kako da hrvatsko ministerstvo o tem sodi, in toraj je njemu postava predložena in pride, ko bode tudi kralju predložena, že v tem zasedanju na dnevni red.

V drugi seji 12. t. m. predložil je ban preuredbo kazenskega postopanja in tiskovno postavo v zvezi s postavo za porotnike v tiskovnih pravadah. Na stavljena vprašanja zastran izročitve cerkvenih in naučnih zakladov, s kterimi še gospodari ogerska vlada, zastran deželne samouprave, in zastran tega, zakaj da še ni Reka z okrajem v dež. zboru zastopana, obljubil je ban v eni prihodnjih sej odgovoriti. — Najbolj važna je šolska postava, o kterej poročamo, brž ko nje določbe natanko zvemo.

Vnanje države. Nemško. Bismark se je nekoliko opekel, ker mu niso hotele vse države hitro španske republike priznati. Rusija je odločno odrekla, kar Nemce hudo jezi.

Italijansko. V predposlednjem listu smo poročali, da so kakih 100 zarotnikov zoper kralja po mestih našli in zaprli. Dopisnik lista „Vatld.“

pa piše iz Neapolja naslednje strahovite reči: „Javna varnost na Sicilianskem je celó vničena in bliža se vihar, ki bode Piemontsko gospodarjenje pokončal. Po vsem Sicilianskem strahuje skrivna družba, ki je mestom in vsem davek naložila. Posestniki 4 okrajev plačujejo brez obotavljanja davek, da zamorejo pridelke s polja v mesta na prodaj spraviti. Tudi trgovci in popotniki se morajo davku teh roparjev podvreči; in če se, potem potujejo in tržijo bolj varno, kakor da bi imeli od kraljeve vlade podpisanih listin. Porotniki se ne upajo več k sejam; vse prebivalstvo je obupno. Oborožane čete roparske se prikazujejo brez strahu, kjer koli hočejo, ker se jim nihče več ne upa ustavljati.“

„Kako bi drugače bilo? Ako liberalna vlada večje slasti ne pozna, kakor da veljavo kat. Cerkve spodkopava, ljudstva v njih krščanski veri in poštenem življenji pači in bega, se ni čuditi, da tudi vlada vso veljavo zgubi ter nastane stanje, ki vzbuja grozo in brezupnost povsod.“

Še nekaj o breški volitvi.

Nemški liberalec g. Žnideržič je zmagal s 63 glasi; slovenski liberalec g. Lenček je dobil 26 glasov. Naših volilcev je izostalo 7. Drugih naših 19 volilcev se je pa udeležilo volitve in glasovalo za Žnideržiča „samo zato, da liberalni Slovenci spoznajo svojo onemoglost v kljub velikej širokoustnosti.“ Naša federalistična stranka je tedaj s svojimi 26 glasovi odločila volilno bitko. Sama bi pa proti zedinjenim nemškim in slovenskim liberalcem propadla, kakor lani v Celji. Mladoslavenci se ob tem izidu volitve srdito jezijo. Prav za prav bi imeli o nasledku naše nesloge žalovati. Zdaj imajo lepo priliko premišljevati svojo bedastočo in resnico pregovora; sloga jači, nesloga tlači. Čudno pak je, da se Mladoslavenci hudujejo nad tem, da sta 2 fajmoštra glasovala za vladnega kandidata. Ali so ti liberalci pozabili, kako so Vošnjak, Razlag in . . . rep kat. duhovenstvo izdali v oblast svetnej vladi govore in glasovaje za nove verske postave? Toda to je še le začetek. Skoro utegnejo padati še hujši udarci. Na druge „Sl. Narodove“ bedarije ne odgovarjamo. Prazne slame ne mlatimo. Povdarjamo le: sloga jači a nesloga tlači.

Za poduk in kratek čas.

II.

Lojza Lató bo nadarjena z ranami
Zveličarja.

1. Sv. evangelje nam pripoveduje, da so Jezusa Kristusa s trnjem kronali, mu noge in roke z žreblji prebili in že usmrtenemu stran prebodli. Gospodovo trpljenje in smrt je nam zveličanje in življenje. Ves up Adamovih otrok se nabaja v trpljenji Sinu božjega.* To pa nemarne duše rade pozablajo. Zato usmiljeni Bog časih čudovito

spomin Gospodovega trpljenja budi. Ponavlja namreč znamenja Jezusovih ran na telesih izvoljenih svojih prijateljev in prijateljic. Zlasti dela to na telesih takih svetnikov, ki se odlikujejo po posebno izredni in junaški ljubezni do Boga in bližnjega. Eden izmed teh bil je sv. Francišk Azijški. Sploh pa zdaj štejejo okoli 60 oseb, moškega in ženskega spola, ki so bile nadarjene z znamenji ran Zveličarjevih.

Tem prištevamo zdaj tudi pobožno Lojzo Lató. —

Poslednjič smo povedali, kako je Lojza po dolgi in hudi bolezni zamogla zopet iti k službi božji. Bilo je to 21. aprila 1868. Sledečo sredo in četrtek čutila se je Lojza popolnem zdrava. Nihče ni mislil na znamenja ran Gospodovih, najmanje pa Lojza. O tej reči ni nikoli poprej kaj slišala. Tudi ni vedela, da je sv. Francišk ali kdo drug kedaj taka znamenja na svojem telesu imel. —

Toda v petek 24. aprila 1868 čuti Lojza nagloma grozno trganje in zbadanje v glavi in po udih. Ob enem se prikažejo prvič znamenja Gospodovih ran in iz leve strani je tekala kri. V saboto pa je vse zopet preminulo z bolečinami vred. Deklica je mislila, da so to le nasledki jene poprejšne bolezni. Popolnem je molčala. Vendar sledeči petek 1. maja se prikažejo znamenja iz nova. Vrh tega je kri zdaj tékla ne samo iz leve strani; tudi na nogah je začelo krvaveti. Lojza se tega hudo prestraši. Ne vé, kaj to pomeni. Naposled sklene spovednika za svet prositi, drugače pa molčati.

Fajmošter g. Niels je Lojzin navaden spovednik. Mož je bolj ostrega, kakor pa priljudnjega obnašanja. Zato se za Lojzine gotovo nenavadne prikazni iz prva ni veliko zmenil. Reče jej, da naj bode mirna in molčljiva.

Vendar prihodnji petek 8. maja bilo je z Lojzo, kakor poprejšnje petke; le kri je tekala v obilniši meri. V jutru ob 9. uri je oblila kri obe strani rok in nog, kakor da bi bile predrene.

Zdaj ni bilo več mogoče, prečudne prikazni svetu prekrivati. Fajmošter tedaj zapovê Lojzi, naj pošlje po bližnjega zdravnika, da jej pomaga. Lojza uboga. Zdravnik dr. Gonne je iz prva mislil, da ima s kako naravno boleznijo opraviti. Zato je več tednov skušal in si prizadeval, kako bi Lojzi nenavadno tekanje krvi ustavil. Ali vse je bilo zastonj. Nobeno vračilo ni pomagalo. Naposled popusti Lojza zdravnika, ker vidi, da ničesar ne opravi. Fajmošter pa je o čudnih prikaznih na Lojzi Lató poročal svojemu škofu.

Meseca avgusta se je belgijski prvostolnik, nadškof mehlinski, glasoviti Dechamp nekaj časa mudil pri svojem bratu, ki ima blizo Lojzine vesi svoja posestva. Nadškof sliši o čudoviti deklici in jo da pred sebe poklicati. Lojza pride kmalu pred slavnega nadškofa. Obnaša se prav čedno, pohlevno in ponižno. Nadškof se je temu jako čudil.

Lojza odgovorja na vsako prašanje jasno in do- ločno. Naposled pristavi, da bi morebiti kazalo, da se pred svetom popolnem skrije, ker čudovitih znamenj več odpraviti ne more. Dechamp jo pa tolaži rekoč: naj se le vrne in naj ostane pri svoji materi. Po odhodu deklice reče nadškof v pričo mnogo zbranih gospodov: „Vi fajmošter, imate svetnico v svoji fari“. Drugi dan je bil petek 28. avg. 1868. Nadškof obiše popoldne ob 3. uri Lojzo. Bila je že zamaknjena in s krvjo oblita. Kedar jo nadškof zazove z imenom: Lojza, se ta prebudi. Kmalu spozna nadškofa in ga kleče prosi za njegov blagoslov. Po kratkih besedah zapusti nadškof ubožno hišo Lojzino. Ta pa bode kmalu zopet zamaknjena.

2. Vsled nadškofovega obiskovanja je tur- neški škof pričel izredni dogodek temeljito in na- tančno preiskavati. V ta namen je odposlal 4 izvrstne duhovnike in bogoslovce. Tem je pridru- žil odbor najglasovitih zdravnikov in dohtarjev zdravilstva. Prvosednik bil jim je dr. Lefebre, profesor zdravilstva na lovanskem vseučilišči. Ta je potem pozval še več dohtarjev tudi liberalcev in očitnih nevernikov.

Preiskava se je začela 8. sept. 1868, ter je trajala pol drugo leto. Vsak petek bilo je okoli Lojzine hiše natlačeno ljudi. Bili so radovedni, kaj da učeni gospodje z Lojzo delajo. K zdrav- niškim preiskavam ni smel nihče v hišo, kakor le može znanosti — učenjaki. Le redko kedaj se je komu drugemu ustopiti dovolilo.

Naposled, ko je više 100 najučenejših in najbolj zvedenih zdravnikov in dohtarjev na Loj- zinem telesu svojo učenost in zdravniško umetnost poskušalo, so preiskavo sklenili. Vsi so pa rekli, da kaj enakega še nobeden svoje žive dni videl ni.

Dr. Lefebre pa je izdal knjižico, kder vestno in natančno poroča o tej zdravniški preiskavi. Iz te knjižice povzamemo še sledeče prav zanimive črtice. Dne 8. maja 1868 so znamenja Gospodo- vih ran prvič začela krvaveti na rokah in nogah in pa na levi strani. Ovo krvavenje se ponavlja vsak petek na istem prostoru kože. Dne 25. sept. 1868 je Lojza začela kri potiti na glavi, prav v kolobaru okoli čela nad ušesi in zatilni- kom. Dobila je krvavo znamenje trnjeve krone Zveličarja.

Naposled se Lojzi naredi 24. aprila 1873 velika rana nad desno ramo. Tako rano je do- bil Kristus, kedar je teški križ nosil. Več 100 petkov je dozdej preteklo od 24. aprila 1868 in vsak petek potijo kri ova znamenja Kristusovih ran.

Krvaveti začne najprvle leva stran, večjidel že o polnoči od četrta na petek. Potem krva- vijo za poredom rane na nogah, rokah, na glavi in na rami. Tekanje krvi preneha časih že ob 4. ali 5. uri v petek popoldne. Vsaboto ni videti več nobenega sledu, kder je kri iz ran izvirala. Koža ostaja vselej gladka. Nikder ni videti ka- kega vrezljaja ali krastice.

Na levi strani vreje kri iz prs med petim in šestim rebrom. Krvi se izlije vsaki petek po 250 gramov.

Znamenja ran so neizrekljivo bolesta. Zlasti toži Lojza o bolečinah v rani nad desno ramo in pa v krvavi kroni okoli glave. Tukaj jo boli, kakor da bi jo z žerečim obročem žgali.

Vendar razun petkov preneha tekanje krvi, znamenja ran se poskrijejo in vse bolečine preminejo. Lojza je tedaj popolnem zdrava in opravlja marljivo in tiho svoja domača opravila.

Razne stvari.

(Čč. gg. župnikom) radgonskega, ljutomerskega ptujskega, rogačkega in šmarskega okraja poslalo se je več iztisov današnjega „Gospodarja“, da ga blagovolé veljavina možem na ogleđ razdeliti.

(Nevih.) Po vednem deževju je Šavnica popolno poplavlila travnike, ter zblatila lepo otavo, kakoršne že dolgo ni bilo. Škoda velika. — Na Velke meše dan je zopet huda nevihta koračila od Boča mimo Ptuja čez Dravo, ter razsajala hudo po Minoritovski fari in Lovrenčki; na Polenšaku, pri sv. Tomaži in Mali nedelji, ter se razkadila proti sv. Križu in Ljutomeru. Kar je še grozdja od mraza in prejšnjih nesreč ostalo, je sedaj popolno vničeno, ajda je proč in sadovje iz dreves zmlačeno.

(Liberalcec dr. Stepischnegg) pisac pri dr. Duhaču, se je peljal k sv. Miklavžu na dravskem polji. Ker ni hotel plačati, kar je vozačev konj potreboval, mu krčmar ne pusti, da bi se odpe-ljal. Toda Stepischnegg nastavi puško in žuga kmeta ustreliti. Ta pa naglo pograbi suholastega dohtarja in mu vzame puško. Kako lahko bi se pri goli ošabnosti in skoposti pripetila velika nesreča! Sicer pa kmet pri sodnji toži.

(Nemškutaršk shod.) Preteklo nedeljo napravilo je ptujsko naprednjaško društvo shod pri sv. Lenartu ter so nemškutarški liberalci sami sebi stare, že strohnele otrobe vezali. Ker danas ni prostora bilo, razglasimo poročilo prihodnjič, da vidijo Slovenci, kako ta svojat za njih blagor skrbi.

(Pri sv. Tomaži) v Lahoncib so te dni celo zaroto tatov zasledili, in izmed njih 10 večjidel mladib lenúhov v Ormuž odgnali. — Letina bi bila srednja, ako nebi 2 krat toča prihrula.

(Zopet tolovajsk napad) se je zgodil 15. avg. o polnoči na stezi v Slovenj-Gradec pri Pamečih. Nekega Filipa Pungerskega je tolovaj napadel, in mu vzal uro in nož. Toda že drugi den so pre-jeli hudodelnika v Naredeževih fužinah.

(Drugi, veliki shod vinorejcev) bode v Mari-boru pri Götzu v saboto dné 5. sept. t. l. V razgovor pride prošnja zoper kaženje vina in za drž. obrambo pri vinotrštvu. Skupščina se zbere ob 9. uri predpoldné. Želeli bi, da eden gospodov, ki so v odboru za to stvar, slovenskim vinorejcem v jasni besedi stvar razloži.

(Strela je udarila) v hišo Médveda, posestnika na Dražah v Cirkovicah. Hiša, blev, škeden in kolarnice so pogorele s pospravljenim krmo in slamo vred. Škode je blizo 4000 gld.

(Spremembe v lav. škofiji). Kuracija Matere božje v puščavi je v faro povzdignjena. — Č. g. Lovro Potočnik je dobil Gornj. Grad, č. g. Karl Ripšl pa faro Videm. Č. g. Jak. Trstenjak dobil je beneficium v Ptuji. Prestavljeni so sledeči č. g. kaplani: Jan. Simonič v Jarenino; Jan. Kolar k sv. Jederti pri Laškem; Fr. Dovnik v št. Martin II.; Mih. Vaupotič v št. Jungerto; Jan. Vraz v Laporje; Dav. Napast v Vozenico I.; Dav. Šket k sv. Lovrencu v puščavi; Fr. Anuš na Goro pri Ptuji; Jak. Mlakar k sv. Križi pri Slatini. Č. g. novoposvečeni duhovni pridejo za kaplane: Pet. Skuhala v Šmiklavž; Jož. Sinko na Muto; Fr. Nendl k sv. Tomaži; Jan. Čagran v Svičino; Jak. Caf. v Vozenico II.; Stef Mohorko v Ljubno; P. Horvat k sv. Ruprtu pri Laškem; Ant. Potočnik v Vitanje II.

Kljuba jasnim in nepobitnim dokazom v št. 23. „Gosp.“ se doslej v zadevi Slomšekovega spominka ničesar ni storilo.

Za pogorelec v Stročjivesi daroval je neimenovan še . . . . . 2 fl. 10 kr.

Loterijne številke:

V Gradcu 22. avgusta 1874: 50 51 68 42 70.
Prihodnje srečkanje: 5. septembra.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	5	30	4	75	5	40	5	07
Rži	4	20	3	80	4	—	3	25
Ječmena	3	70	3	—	2	40	2	70
Ovsa	2	30	1	80	2	—	1	75
Turšice (koruze) vagan .	5	30	4	70	4	20	4	45
Ajde	4	30	4	—	4	40	4	01
Prosa	4	60	—	—	4	—	—	—
Krompirja	2	30	1	80	2	—	—	—
Sena . . . . . cent	1	70	1	50	1	—	1	35
Slame (v šopkih)	1	40	1	20	—	80	1	30
„ za steljo	—	80	—	80	—	60	—	—
Govedine funt	—	28	—	30	—	28	—	24
Teletine	—	28	—	30	—	28	—	24
Svinjetine	—	31	—	30	—	44	—	34
Slanine	—	40	—	38	—	44	—	28

Dobrovoljna prodaja.

Odda se mlin na Savinski strugi, s peterimi točaji, enim nadstropjem, ob lepi cesti, 1/4 ure od Brašlovč; vezan (cvibast) kozolec, gospodarsko poslopje in žaga, zemljišča 800 sežnjev. Pri mlinu je lep prostor za mlatilnico na vodi, ktere v tej srenji še ni.

Cena se zve pri podpisnem.

Janez Kodéla,
pošta Brašlovče (Frasslau.)

Preimenitno za vinogradnike!

3—3

Novo izboljšane

drozgalnice ali mašine za zmečkanje grozdja

izumjene od

Jožefa Lande v Ptuiju.

Ovi nastroji ali mašine imajo pred drugimi to prednost, da valeci, s katerimi se mečka grozdje niso iz samega lesa ali železa, ampak so leseni toda posamezni zobovi so s cinastimi-železnimi ploščami obvlčeni. Zato se ni bati da se valeci polomijo ali njih železo zarjavi.

Stare mašine se zamorejo po tem načinu izboljšati in popraviti.

Cenik ali imenik cene teh mašin pošljemo brezplačno po pošti, kdor se oglasi.

Ove mašine se zamorejo dobiti tudi po posredovanju administracije časnika „Weinlaube“ v Klosterneuburgu, pa tudi po vinorejski šoli v Mariboru.

3—3

Zaloga zlatnine in srebernine.

Čast. p. n. občinstvo storim pozorno na svojo

zalogo zlatnine in srebernine,

ter priporočam posebno: napsnice (broše), naročnice, naprtke, kambice (obročke za ključe), jedilno orodje za odrasle in otroke, zajemnice za smeteno in juho. cedila za čaj, kleščica za sladkor, obročke za obrisala, kozarčke za jajca, solenke, skledice za sadje in sladkor, goršičnice, tabakire, sreberne in zlate svetinje, obročke iz granata, zlata in srebra, nališpane naročnice, zlate naušesnike in naušnice, zlate in demantne prstane, zlate in sreberne verižice za gopode in gopde, križce iz zlata in srebra itd.

Vse najnovejšega dela in na poljubno izbiro.

V zalogi imam tudi

**raznoverstne stvari iz novega
najlepšega srebra**

vse s kolkom poroštvana, ki so tudi za vezila prikladne.

Naznanjam tudi, da sprejemam vsa popravila, spadajoča v moj posel graviranje (vrezovanje) in poslačenje v ognju.

Dragotine, staro zlato in srebro

kupujem alj zamenjavam.

Naročila od zunaj se takoj zvršujejo.

Henrik Schön,

juvelir, zlatar in srebrnar
v Mariboru,

spodnji gospóski ulici, pri g. Grubič-u (poprej v Eisl-nu) šte. 105.

Zahvala in priporočba

3—3

za gospoda Franca Kasperiča,

zvoniškega zdeharja (špenglerja) v Mariboru.

Naš tukajšnji zvonik bil je l. 1868 od nekega drugega mojstra pokrit s ploščami iz cinka. Vendar kmalu po dokončanem delu kazale so se napake. Letos v spomladi pa je bilo poprave potreba na vsak način. Blizo 60 ° cinkove strehe se je moralo potrgati in ponoviti.

Težavnaga dela se je lotil gospod Franc Kasperič iz Maribora s svojima vrlima pomagáčema: J. Brušom in Gust. Sattlerjem.

Delo je opravil z veliko marljivostjo in spretnostjo. Posebne hvale vredno je to, da je vse priprave sam seboj imel, kakor dodana podoba kaže.

Podpisani odborniki cerkvenega konkurenčnega odbora tedaj imenovanemu gospodu izrekajo dostojno zahvalo v imenu cele fare ter ga vsem kot spretnega, zaupanja vrednega mojstra

in izvrstnega strokovnjaka priporočajo.

V Hengsbergu 28. julija 1874.

Franco Draksler,
župnik.
Franco Cerer,
predsednik.

Miha Strobl,
cerkv. ključar.
Matija Holeman,
odbornik.

Franco Wolf,
cerkv. ključar.
K. Steingruber,
odbornik.

Čisto nov strelovod

(Blitzableiter)

po nizki ceni na prodaj. Kdor ga kupiti želi, naj se obrne do „Gospodarjevega“

2—3

opravništva.

3—8

Karl Hesse,

pasarski mojster v Mariboru

Viktrinhofgasse šte. 28.

priporočá se

p. n. občinstvu in posebno častitej duhovščini za vsakoršna dela, spadajoča v nja umetnijo, ter zagotavlja, da hoče pošteno in ceno postreči vsakemu.